

NOTAT

Prisudvikling i forsyningssektorerne

I folderen "Vi forsyner Danmark – Visioner for forsyningssektoren", udgivet af Dansk Fjernvarme, Danske Vandværker, Danva, Dansk Affaldsforening og Foreningen Danske Kraftvarmeværker, fremgår en opgørelse af prisudviklingen på en række energi- og forsyningsprodukter. Herunder har foreningerne udarbejdet en graf, som sammenligner prisudviklingen for varme, affald, el og forbrugsvarer i Danmark generelt – det såkaldte forbrugerprisindeks. Prisudviklingen bruges af de fem foreninger som en indikator for effektiviteten i de enkelte sektorer.

Når de fem foreninger vælger at lave denne sammenligning og inddrager el, som Dansk Energis medlemmer leverer, ser vi et behov for at påpege, at denne type prisindeks ikke kan forklare om sektorerne er drevet effektivt, hvilket er omdrejningspunktet for regeringens forsyningsstrategi. Der er nemlig mange forhold, som påvirker prisen, herunder mange udefrakommende forhold, som selskaberne ikke er herrer over – fx ændringer i brændselspriser, afgifter og tilskud. Det er forhold, som hverken bør belaste eller komme den enkelte forsyning til gavn, når der laves en sammenligning på tværs af sektorer.

Herudover laver foreningerne en række forkerte forudsætninger og metodiske fejl, som samlet set giver et fejlagtigt billede af sammenligningen af prisudviklingen i sektorerne.

Særligt tre grundlæggende forudsætninger springer i øjnene: Eksterne og for selskaberne upåvirkelige omkostninger er medtaget i prisudviklingen. Det samme gælder direkte ekstraomkostninger som følge af politisk besluttede krav, fx omkostninger til en øget energispareforpligtelse. Endelig er der ikke taget højde for, hvor mange kunder de respektive selskaber leverer til.

1. Mindre kinesisk kulforbrug og grundbeløb er ikke udtryk for effektivitet

I foreningernes beregning er der ikke korrigeret for elementer, som er markeds- eller politisk bestemte, og som selskaberne derfor ikke kan påvirke. Beregningerne kan dermed dels ikke siges at være et udtryk for, om selskaberne driver deres forsyning effektivt eller ej, dels umuliggøres en sammenligning på tværs af sektorerne. Konsekvensen er blandt andet, at et mindre kinesisk kulforbrug og dermed lavere kulpris, samt tilskuddet på ca. to mia. kr. i grundbeløb til fjernvarmeproduktion, bliver fortolket som et udtryk for øget effektivitet.

2. Øget energispareforpligtelse er ikke et tegn på ineffektiv drift

På samme måde fremstår elnetselskaberne mindre effektive til at drive elnet, fordi de politisk er pålagt en energispareforpligtelse, som er ca. 1/3 større end de andre forsyningsarter. Det samme gør sig gældende for fjernvarme, der også har oplevet stigende omkostninger til energibesparelser i perioden, hvilket ikke kan lægges fjernvarmeselskaberne til last.

3. Selskab med 200.000 kunder bør vægte højere end et selskab med 200 kunder

I beregningerne har foreningerne ikke justeret for størrelsen af de enkelte forsyningsområder. Det betyder, at et selskab med 200.000 kunder får samme vægt som et med 200 kunder. Hvis prisen stiger med 50 procent i det ene selskab og falder med 50 procent i det andet, vil den samlede prisudvikling være uændret. Det er naturligvis misvisende.

Derudover er der lavet en række metodiske fejl, herunder beregningen af stigningen i forbrugerpriserne, hvor man ikke kan oversætte den nominelle stigning i et indeks direkte til procentvis vækst. Det kan undre, at foreningerne ikke har medtaget udviklingen i prisen på vand og spildevand, selvom tallene findes.

I Dansk Energis optik er det endvidere forbundet med usikkerhed at lade prisudvikling i en udvalgt tidsperiode ligge til grund for en diskussion om effektiviteten i de forskellige forsyningsarter. Grundlæggende bør man afholde sig fra at vurdere effektivitet ud fra to tilfældige år, idet investeringsomkostninger og nedskrivninger kan påvirke udviklingen i en given periode. Man kan derfor heller ikke ukritisk udlede af de mere retvisende tal, at fx de underliggende stigende priser for varme, vand, el.lign. skyldes ineffektivitet.

Udvikling i pris for udvalgte forsyningsarter mellem 2008 og januar 2015																									
<p>Korrigeret graf - netto prisudvikling Dansk Energis beregninger, justeret for markeds- og politisk bestemte forhold (fjernvarme, vand, forbrugerprisindeks, affald og el)</p>	<p>Ikke korrigeret graf - brutto prisudvikling De fem foreningers beregninger, ikke justeret for eksterne forhold (el, forbrugerprisindeks, fjernvarme og affald)</p>																								
<table border="1"> <caption>Netto prisudvikling (Korrigeret graf)</caption> <thead> <tr> <th>Forsyningsart</th> <th>Udvikling (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Elektricitet</td> <td>+23%</td> </tr> <tr> <td>Vand</td> <td>+19%</td> </tr> <tr> <td>Affald</td> <td>+12%</td> </tr> <tr> <td>Fjernvarme</td> <td>+11%</td> </tr> <tr> <td>El</td> <td>+7%</td> </tr> </tbody> </table>	Forsyningsart	Udvikling (%)	Elektricitet	+23%	Vand	+19%	Affald	+12%	Fjernvarme	+11%	El	+7%	<table border="1"> <caption>Brutto prisudvikling (Ikke korrigeret graf)</caption> <thead> <tr> <th>Forsyningsart</th> <th>Udvikling (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Elektricitet</td> <td>+22%</td> </tr> <tr> <td>Affald</td> <td>+10,6%</td> </tr> <tr> <td>Fjernvarme</td> <td>+0%</td> </tr> <tr> <td>Gas</td> <td>-10%</td> </tr> <tr> <td>Vand</td> <td>-10%</td> </tr> </tbody> </table>	Forsyningsart	Udvikling (%)	Elektricitet	+22%	Affald	+10,6%	Fjernvarme	+0%	Gas	-10%	Vand	-10%
Forsyningsart	Udvikling (%)																								
Elektricitet	+23%																								
Vand	+19%																								
Affald	+12%																								
Fjernvarme	+11%																								
El	+7%																								
Forsyningsart	Udvikling (%)																								
Elektricitet	+22%																								
Affald	+10,6%																								
Fjernvarme	+0%																								
Gas	-10%																								
Vand	-10%																								
<p>Faktisk udvikling i priser på forskellige forsyningsarter 2008-15 samt forbrugerprisindeks. Figuren er renset for forhold, der ikke kan påvirkes såsom afgifter, energispareindsats og brændselsomkostninger. For elektricitet vises alene udviklingen i omkostningen til distribution. Kilde: Danmarks Statistik, Dansk Energi og Dansk Fjernvarmes prisstatistik</p>	<p>Elprisindeks, forbrugerprisindeks, fjernvarmeprisindeks og renovationspris indeks 200815. Kilde: Energitilsynet; Danmarks Statistik</p>																								
<p>Yderligere beregningsforudsætninger og forklaring nedenfor.</p>																									

Endelig er det en vanskelig opgave at sammenligne sektorerne på tværs. Fx vedrører el-tariffen kun eldistribution, mens fjernvarmeprisen indeholder både produktion og distribution. Et fjernvarmeselskab med en relativt høj samlet fjernvarmepris kan sagtens have en effektiv drift af distributionen.

Idet de fem organisationer har valgt at lade det sammenligningen være et pejlemærke, er der nedenfor forsøgt at give et mere retvisende billede. Her er beregninger og graf justeret for selskabernes størrelser samt eksterne forhold, de ikke kan påvirke. Det betyder, at der er korrigeret for ændringer i afgifter, energispareindsats, brændselsomkostninger og grundbeløbet. Endvidere er stigningen i forbrugerpriserne beregnet korrekt som den procentvise stigning. Endelig er vand- og spildevand medtaget.

Uddybende metodiske noter

Prisudviklingen for vand- og spildevand er baseret på udviklingen i Danmarks Statistiks forbrugerprisindeks underindeks "Vandforsyning" og "Vandafledningsafgift mv.". Herefter er disse korrigeret for afgift for ledningsført vand, der udgjorde 5 kr. pr. m³ i 2008 og 6,53 kr. pr. m³ i 2015, idet der er taget udgangspunkt i en samlet pris for vand og spildevand på 60 kr. pr. m³ i 2015.

Udviklingen i de almindelige forbrugerpriser er baseret på den procentuelle vækst i forbrugerprisindekset fra januar 2008 til januar 2015, idet der er foretaget en korrekt vækstberegning i indekset. I papiret fra de fem organisationer er der lavet en metodisk fejl ved at bruge den nominelle stigning i indekset.

Udviklingen i fjernvarmepris er baseret på Dansk Fjernvarmes prisopgørelse. Der er anvendt det vægtede gennemsnit af fjernvarmepriserne inkl. både produktion og distribution korrigeret for ændringer i de eksterne faktorer, der omfatter brændsels- og CO₂-priser, afgifter, tilskud og omkostninger til energispareforpligtelsen.

Imidlertid kan der være mange gode grunde til, at den korrigerede fjernvarmepris i en tilfældig periode kan stige mere end forbrugerprisindekset. Det kan være et resultat af fallende indtægter fra salg af el, som i nogle – men langt fra alle – tilfælde ender med varmemprisstigninger. Der kan også være tale om, at der simpelthen er investeret (og fremtids-sikret) i fjernvarmebranchen i de pågældende år – eller henlagt til fremtidige investeringer.

Udviklingen i prisen for renovation er sat til 11 pct., idet forbrugerprisindeksets underindeks "renovation" viser en stigning på 12,7 pct., mens omkostningsindeks for dagrenovation (1. kvartal 2008 til 1. kvartal 2015) viser en stigning på 10 pct.

Udviklingen i prisen for eldistribution er baseret på Dansk Energis statistik. Dansk Energis statistik er baseret på en totalsammenvejning af alle netselskaber fra januar 2008 til januar 2015, mens Energitilsynets statistik, som de fem organisationer bruger, alene er baseret på et udsnit af netselskaberne – og dækker kalenderårene 2008 og 2015. Begge statistikker tager udgangspunkt i prisudviklingen for en husstand med et årligt forbrug på 4.000 kWh. Desuden er priserne i 2008 og 2015 korrigeret for omkostninger til energispareforpligtelsen for en husstand, men ikke korrigeret for omkostninger til målerudrulning og kabellægning, selvom disse omkostninger også kunne siges at være politisk bestemte krav.